

XVIII.

B e t æ n k n i n g

over

Forflag til Lov om Forandring i og Tillæg til Lov om Haandværks- og Fabrikdrift m. M. af 29de December 1857.

(Afgiven af Landstingets Udvalg den 5te Marts 1873.)

Den ifølge allerhøjeste Resolution af 12te Juli 1870 nedsatte Kommission til Undersøgelse og Overveielse af, hvorledes der gjennem Omordning og Udvikling af de Provindskjøbstæderne og Handelspladserne i Kongeriget vedrørende Forhold maatte kunne raades Bod paa de mindre gunstige Vilkaar, hvorunder navnlig den næringsdrivende Befolkning i disse for en Del er stillet, samt til at fremkomme med et paa de indvundne Resultater bygget Forflag til de Foranstaltninger, der ved Lovgivningsmagtens og Administrationens Bistand i saa Henseende maatte kunne træffes, yttver i sin under 6te September 1871 afgivne Betenknings 1ste Afsnit om „Næringsvæsenet“, at uagtet Kjøbstædernes nuværende mindre gunstige Tilstand ikke lader sig hense til nogen enkelt af de Foranstaltninger, der ere trufne i den nyere Tid, men maa tilskrives forskjellige i Forbindelse med hele Udviklingen gjennem de senere Aar staaende Omstændigheder, har det dog ikke kunnet være Andet, end at blandt de forskellige samvirkende Omstændigheder maatte den ved Loven 29de December 1857 indførte Forandring i Næringslovgivningen have en særlig ugunstig Indflydelse paa Kjøbstæderne og navnlig paa de derværende Næringsdrivendes Vilkaar. Kommissionen har ikke kunnet skjønne rettere, end at bemeldte Lov medførte en altfor brat Overgang fra den gamle Laugsindretning med Næringsvæsenet til en høj Grad af Næringsfrihed, og fremhæver, at i intet andet Forhold ere i den nyere Tid saa store Forandringer hertilands foretagne saa pludselig og saa uforberedt. Man har ved andre Reformers taget mere Hensyn til det Bestaaende enten ved selve Ordningen af det Nye eller ved en længere Overgangstid, inden det Nye traadte i Kraft. (Bet. S. 2 og 3.)

Kommissionens Medlemmer ere imidlertid enige i, at der efter det Tidrum, hvori Loven har været bragt i Udvikling, kun kunde være Tale om saadanne Forandringer, som efter den

vundne Erfaring fandtes berettigede og tilraadelige, og som kunde gennemføres, uden at røkke den Grundvold, hvorpaa Loven hviler. De Forandringer, Kommissionen, støttet af Erklæringer og Udtalelser fra den største Del af Landets Kjøbstæder, bringer i Forflag, gaa desaaarsag i det Væsentlige ud paa at lukke Afgang til Undtagelser fra Loven gjennem Bevillingsmyndigheden, at virke til en fuldere Overholdelse af Lovens Bestemmelser ved at gjøre dens Overtrædelse til Gjenstand for offentlig Paataale, samt afflikke Grændserne for den Berettigelse, der er givet i flere af Lovens Paragrafer, noget skarpere, for at dens Fortolkning og Anvendelse ikke skal komme i Strid med, hvad der maa antages at være tilfaldet. (Bet. S. 3.)

De af Kommissionen i Henhold til disse Grundsatninger affattede Forflag (Bet. S. 10—12) ere saa lidet indgribende i den bestaaende Tingenes Orden og i det Hele saa hensynsfulde og maadeholdne, at de uden tvivl kunne gjøre Regning paa at vinde Bifald hos Enhver, der har Die for Vigtigheden af, at Statsborgerne kunne færdes med hverandre, uden at se deres Værksomhed og Erhverv udsatte for andre Indskrænkninger end dem, Hensynet til det Heles Vel nødvendiggjør.

Kommissionens Forflag er med nogle mindre væsentlige Lempelser og Indskrænkninger tiltraadt af Regeringen, og Udvalgets Flertal kan ligeledes i det Hele taget slutte sig til det foreliggende Lovforflag, og skal kun tillade sig at bringe nogle Ændringer i Forflag, som antages at være nødvendige for at fjerne nogle Misbrug, som i den senere Tid have indseget sig.

Forfkrifterne i Lovforflagets § 7 ville saaledes ikke være tilstrækkelige til at forebygge et Misbrug, som i de senere Aar paa flere Steder har indseget sig, nemlig at Personer tage Borgerskab som Handlende snart i en, snart i en anden Kjøbstad, drive Handel og afholde Auktioner samme Sted og efter kort Tids Forløb atter opsigte Bor-